

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษา

ทำไมต้องเรียนรู้ กฎหมายการ ศึกษา

สร้างความเข้าใจใน สิทธิและหน้าที่ ของผู้เกี่ยวข้อง:
ผู้เรียน, ผู้ปกครอง, ครู, และสถานศึกษา

เป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ถูก
ต้องตามกฎหมาย

ส่งเสริม คุณภาพการศึกษา และการคุ้มครองเด็ก
เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีและเคารพกฎหมาย

<https://web.parliament.go.th/ebook/flipbook/310/1/1#%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%B9%E0%B8%8D-%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%93%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%9E%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A-2560-%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B9%84%E0%B8%82%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A1-%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-1-%E0%B8%9E%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A-2564/5>

<https://web.parliament.go.th/ebook/flipbook/310/1/1#%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%B9%E0%B8%8D-%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%93%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%9E%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A-2560-%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B9%84%E0%B8%82%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A1-%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-1-%E0%B8%9E%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A-2564/5>

กฎหมายหลักและ พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้อง

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปัจจุบัน)
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑)

พุทธศักราช ๒๕๖๔

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔”

มาตรา ๒ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๔) เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ

(๕) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

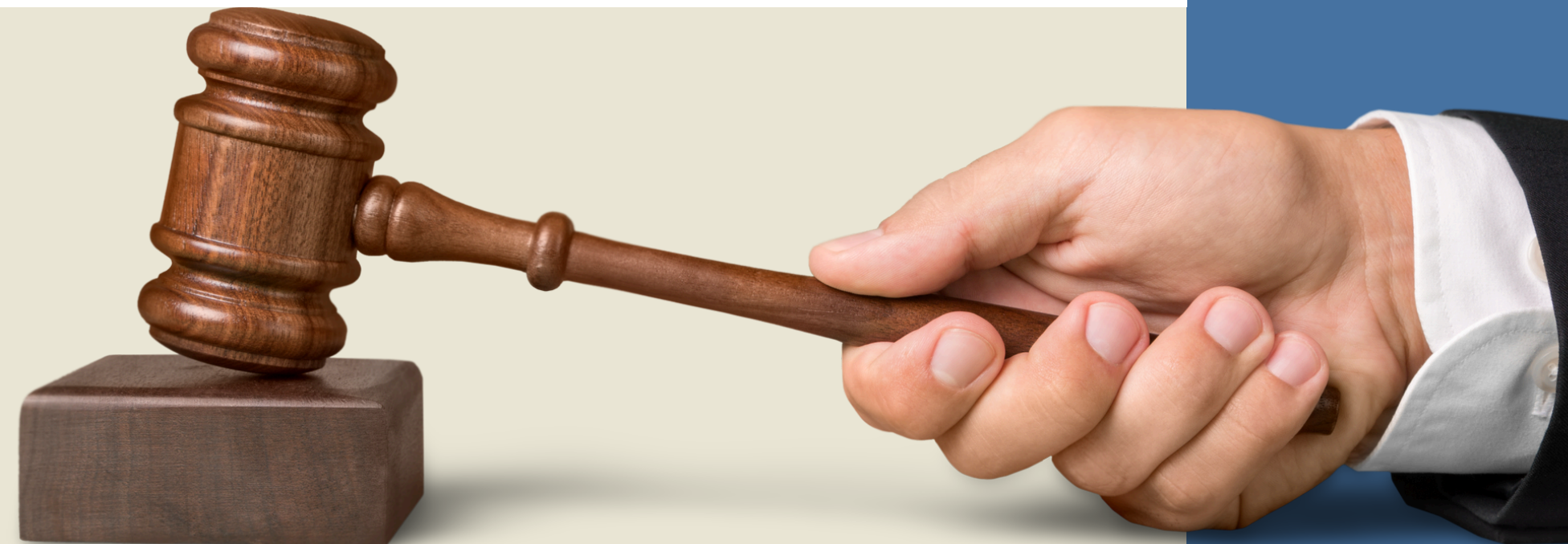
(๖) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิด
ความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

(๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ
เป็นสำคัญ

(๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

(๙) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

มาตรา ๕๑ การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๒ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ

กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย

มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริหารทรัพยากรสินเชื่ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อน

ภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา ๕๕ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธนาอุปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธนาอุปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ รัฐจะกระทำด้วยประการใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดมิได้

การจัดหรือดำเนินการให้มีสาธนาอุปโภคตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง รัฐต้องดูแลให้มีการเรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

การนำสาธนาอุปโภคของรัฐไปให้เอกชนดำเนินการทางธุรกิจไม่ว่าด้วยประการใด ๆ รัฐต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงการลงทุนของรัฐ ประโยชน์ที่รัฐและเอกชนจะได้รับ และค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากประชาชนประกอบกัน

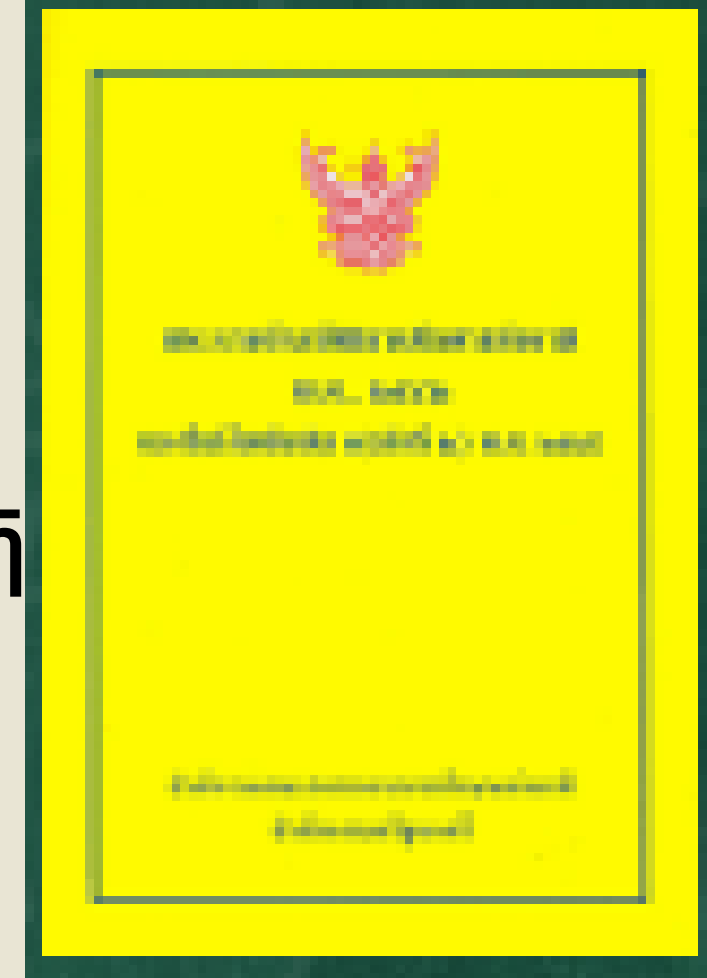
พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ: หัวใจของการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	เหตุผลในการประกาศใช้
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ❖ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี	ฉบับที่ 1 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา 19 สิงหาคม 2542 ❖เหตุในการประกาศใช้ ฉบับที่ 1 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ❖ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี	ฉบับที่ 2 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา 19 ธันวาคม 2545 ❖เหตุในการประกาศใช้ ฉบับที่ 2 เพื่อดำเนินการทบทวนวัฒนธรรม และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ❖ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี	ฉบับที่ 3 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา 22 กรกฎาคม 2553 ❖เหตุในการประกาศใช้ ฉบับที่ 3 เพื่อแยกเขตพื้นที่การศึกษา ออกเป็น ประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ❖ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี	ฉบับที่ 4 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา 1 พฤษภาคม 2562 ❖ เหตุในการประกาศใช้ ฉบับที่ 4 เพื่อจัดตั้งกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ: หัวใจของการจัดการศึกษา

เป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือ

การพัฒนาคนไทยให้เป็น**มนุษย์ที่สมบูรณ์**ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตามค่านิยมที่ถูกต้อง เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และสามารถปรับตัวรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ได้

๕(9 หมวด 78 มาตรา 1 บทเฉพาะกาล (เกิดจากรธน. ฉบับที่ 16 พ.ศ. 2540 มาตรา 81)

หมวดที่ 1 บททั่วไป (ความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษา

หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

หมวดที่ 3 ระบบการศึกษา

หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา

หมวดที่ 5 การบริหารและการจัดการศึกษา

หมวดที่ 6 มาตรฐานและประกันคุณภาพทางการศึกษา

หมวดที่ 7 ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

หัวใจ

มาตรา 22

มาตรา 4

ในพระราชบัญญัตินี้ -การศึกษา- หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอก
งามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การ
สร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม
การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

หมวด ๑

บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

**พ.ร.บ. การศึกษา
แห่งชาติ:
หัวใจของการ
จัดการศึกษา**

มาตรา 10

**การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก
ผู้เรียนเป็นสำคัญ**

มาตรา 15

**ระบบการศึกษาแบ่งเป็น สามรูปแบบ:
การศึกษาในระบบ, การศึกษา
นอกระบบ, และการศึกษาตามอัธยาศัย**

มาตรา 22

**การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน
มีความสามารถในการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ**

มาตรา 24

**การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นการ
ฝึกทักษะและบูรณาการความรู้**

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

(๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้

(๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

(๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

(๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่าพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลอื่นซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับจึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ตามมาตราสองเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

มาตรา 4 ได้ให้นิยามคำว่า

การศึกษาภาคบังคับ หมายความว่าการศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ผู้ปกครอง หมายความว่าบิดามารดาหรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองการประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมายความว่ารวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กใช้การงาน

เด็ก หมายความว่าเด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

“การศึกษาภาคบังคับ”

โทษปรับ

- หากไม่ส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา ปรับไม่เกิน 1,000 บ.
- ทั้งนี้ หากปราศจากเหตุอันสมควร ทำให้เด็กไม่ได้เรียนในสถานศึกษา ปรับไม่เกิน 2,000 บ.

ทำไมต้องบังคับ?

= เพื่อให้ได้รับความรู้
พื้นฐานอันเป็นการ
ต่อบรรลุการประกอบ
อาชีพในอนาคต

WHY

WHAT

WHEN

WHO

WHERE

ส่งเข้าเรียนที่ไหน?

= สถานศึกษาที่จัด
การศึกษาภาคบังคับ

การศึกษาภาคบังคับ?

= คือ การเรียนการสอน 9 ปี (ป.1 จนถึง ม.3)

กรณีเด็กที่มีความพิการ / ด้อยโอกาส /
ความสามารถพิเศษ จะได้รับการจัดการศึกษา
พิเศษในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้ง
การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก คือ บริการ
และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น

ส่งเมื่อไหร่?

เมื่อเด็กมีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์

หรือเมื่อครบ 7 ปีบริบูรณ์ในปีใด
ให้เรียนภาคบังคับ
ปีที่ 1 ในปีนั้น

ใครเป็นผู้ส่ง? = ผู้ปกครอง คือ

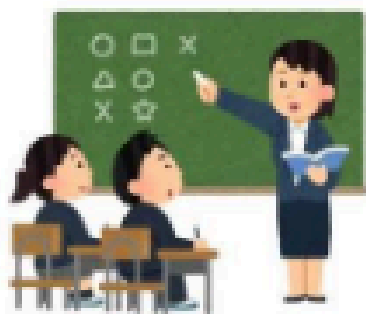
- 1.บิดามารดา/บิดาหรือมารดาซึ่งมีอำนาจปกครอง
2. ผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
3. บุคคลที่มีอายุร่วมเป็นเจ้าหรือ
อยู่เป็นเจ้าการงาน

พระราชบัญญัติ การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

1

- ให้ไว้ : 31 ธันวาคม 2545
- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา : 31 ธันวาคม 2545
- มีผลบังคับใช้ : 1 มกราคม 2546
- ผู้รับสนองพระราชโองการ : นายทักษิณ ชินวัตร
- ผู้รักษาการ พ.ร.บ. : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาภาคบังคับ :

- การศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)

ผู้ปกครอง :

- บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง
- ผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- บุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

เด็ก :

- เด็กซึ่งมีอายุ ย่างเข้าปีที่ 7 จนถึงอายุย่างเข้าปีที่ 16
- เว้นแต่ เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

บัว
แสงใส

2

มาตรา 5 : ให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียน
- ให้ปิดประกาศไว้ ณ
  - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
  - สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - สถานศึกษา
- แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบ ก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี

มาตรา 6 : ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

- เมื่อผู้ปกครองร้องขอ
  - ให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียน ก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้

มาตรา 7 : ให้พนักงานเจ้าหน้าที่

- มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น - ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก
- หากพบว่ามิได้เข้าเรียนตามมาตรา 5 ให้ดำเนินการให้ได้เข้าเรียน
- กรณีไม่สามารถดำเนินการได้
  - ให้รายงานคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียน

มาตรา 8 :

- ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

มาตรา 9 :

- ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัว

มาตรา 10 :

- ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 11 : ผู้ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนอาศัยอยู่ด้วย

- ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่

มาตรา 13 : ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 (ไม่ส่งเด็กเข้าเรียน)

- มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

มาตรา 14 : ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9

- มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

มาตรา 15 : ผู้ใดปราศจากเหตุอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

- มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

มาตรา 16 : ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ

- มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

บ๊ว
แสงใส

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2546

- ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในวันแรกของการเปิดเรียนภาคต้น
- ถ้าผู้ปกครองยังไม่ได้ส่งเด็กเข้าเรียนภายใน 7 วัน
  - ให้สถานศึกษานัดเตือนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อนำเด็กมาเข้าเรียน
  - รายงานคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
  - มีโทษปรับ ไม่เกิน 1,000 บาท

- เด็กจะหยุดเรียนเกินกว่าที่กำหนดไว้ ดังนี้ไม่ได้
  - หยุดเรียนเกิน 7 วันใน 1 เดือน
  - หยุดเรียนติดต่อกันเกิน 5 วัน
- ให้สถานศึกษามีหนังสือแจ้งให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนโดยพลัน
- กรณีผู้ปกครองยังไม่ส่งเด็กเข้าเรียน
  - สถานศึกษาต้องรายงานให้คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
  - โทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

บ๊ว
แสงใส

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียน
ก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2546

- การผ่อนผันแบ่งเป็น 2 ประเภท
  - การผ่อนผันให้เข้าเรียน ก่อนอายุย่างเข้าปีที่ 7
  - การผ่อนผันให้เข้าเรียน หลังอายุย่างเข้าปีที่ 7
- สถานศึกษาพิจารณาผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนอายุย่างเข้าปีที่ 7 ตามที่ผู้ปกครองร้องขอไว้ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังนี้
  - เด็กเรียนจบการศึกษาระดับปฐมวัย
  - เด็กไม่จบการศึกษาระดับปฐมวัย แต่ผู้ปกครองร้องขอและผ่านการประเมินความพร้อมทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม
- สถานศึกษาพิจารณาผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนหลังอายุย่างเข้าปีที่ 7 ตามที่ผู้ปกครองร้องขอไว้ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังนี้
  - เด็กเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อร้ายแรง
  - เด็กเจ็บป่วยและอยู่ในระหว่างการพักรักษาตัว ไม่สามารถเข้าเรียน **ภายใน 45 วัน** นับแต่วันเปิดภาคเรียนแรกของปีการศึกษา
  - เด็กที่มีความจำเป็นอื่น
  - ให้ผ่อนผันได้ครั้งละ 1 ปีการศึกษา

บ๊ว
แสงใส

- ให้ผู้ปกครองที่ประสงค์จะขอผ่อนผัน ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นเชตบริการ**ก่อนวันเปิดภาคเรียนแรกของปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 30 วัน**
- สถานศึกษาดังคณะกรรมการ 5 คน พิจารณา ประกอบด้วย
  - ผู้อำนวยการสถานศึกษา (ประธาน)
  - ครู ประถมศึกษาปีที่ 1 (กรรมการ)
  - ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา 2 คน (กรรมการ)
(เป็นผู้แทนผู้ปกครองอย่างน้อย 1 คน)
  - รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (กรรมการและเลขานุการ)
(ถ้าไม่มีรองผู้อำนวยการให้เป็นครูในสถานศึกษา)

บ๊ว
แสงใส

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ
พ.ศ. 2545

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังนี้
เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545
  - ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
  - ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
ที่มีสถานศึกษาในสังกัด
  - ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร
  - ผู้อำนวยการกองโรงเรียนสำนักงานการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
  - ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์
  - ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
  - ผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัด
  - กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ประกาศเรื่องการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

ข้อ ๑ ประกาศนี้ คำว่า

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ

“เด็ก” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

“คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

